

UCHWAŁA Nr VI/38/11
RADY MIASTA RAWA MAZOWIECKA
z dnia 30 marca 2011 r.

**w sprawie przyjęcia do realizacji Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy
w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie**

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminny (Dz.U. z 2001r. Nr 142 poz. 1591; z 2002 r. Nr 23 poz. 220, Nr 62 poz. 558, Nr 113 poz. 984, Nr 153 poz. 1271, Nr 214 poz. 1806; z 2003r. Nr 80 poz. 717, Nr 162 poz.1568; z 2004r. Nr 102 poz. 1055, Nr 116 poz. 1203; z 2005r.172 poz.1441, Nr 175 poz. 1457; z 2006r. Nr 17 poz. 128, Nr 181 poz. 1337; z 2007r. Nr 48 poz. 327, Nr 138 poz. 974, Nr 173 poz. 1218; z 2008r. Nr 180 poz. 111, Nr 223 poz. 1458; z 2009r. Nr 52 poz. 420, Nr 157 poz. 1241; z 2010r. Dz. U. Nr 28 poz. 142, 146 , Nr 40 poz. 230 i Nr 106 poz. 675; z 2011r. Nr 21 poz.113), art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005r Nr 180 poz. 1493 ; z 2009r Nr 206 poz. 1589; z 2010r. Nr 28 poz. 146, Nr 125 poz. 842) **Rada Miasta Rawa Mazowiecka uchwala co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie Uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Rawa Mazowiecka

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia .



PRZEWODNICZĄCA
RADY MIASTA RAWA MAZOWIECKA
Grażyna Dębska

Załącznik do Uchwały nr VI/38/11
Rady Miasta Rawa Mazowiecka
z dnia 30 marca 2011 r.

**MIEJSKI PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
I OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE**

Wprowadzenie

Zjawisko przemocy w rodzinie jest jednym z najbardziej destruktywnych zjawisk mogących zaburzyć dobrostan rodziny. Przemoc w rodzinie dotyczy nie tylko osobę, która przemoc doznaje oraz osobę stosującą przemoc ale również osoby, które są świadkami przemocy (bardzo często są to dzieci), bliższych i dalszych krewnych a także niejednokrotnie środowisko sąsiedzkie i osoby postronne.

Przemoc w rodzinie, w świetle Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, to jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Osobami najbliższymi są: małżonek, dzieci, rodzice, rodzeństwo, powinowaci, przysposobieni oraz ich małżonkowie, a także inne osoby wspólnie zamieszkujące i gospodarujące. Do form przemocy w rodzinie zalicza się przemoc fizyczną, psychiczną, seksualną i ekonomiczną.

Przemoc fizyczna to: popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, powodowanie oparzeń, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, porzucanie w niebezpiecznej okolicy, nieudzielanie koniecznej pomocy, itp.

Przemoc psychiczna to: wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami, domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie, stosowanie gróźb, itp.

Przemoc seksualna to: wymuszanie pożycia seksualnego, nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, seksu z osobami trzecim i sadystyczne formy współżycia seksualnego, krytyka zachowań seksualnych, itp.

W przypadku dzieci częściej używa się określenia dziecko wykorzystywane seksualnie. Dziecko wykorzystywane seksualnie to każda jednostka ludzka w wieku bezwzględnej ochrony (wiek ten określa prawo), którą osoba dojrzała seksualnie naraża na jakąkolwiek aktywność natury seksualnej, której intencją jest seksualne zaspokojenie osoby dorosłej (w/g SCOSAC - Standing Committee on Sexually Abused Children). W Polsce określono ten wiek na 15 lat. Oznacza to, że każdy kontakt o charakterze seksualnym osoby dorosłej z osobą poniżej 15 roku życia jest wykorzystaniem seksualnym, nawet jeśli dziecko wyraziło zgodę na kontakt seksualny.

Przemoc ekonomiczna i zaniedbanie to: odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, niezaspokajanie materialnych potrzeb rodziny, brak opieki i uniemożliwianie zaspokajania podstawowych potrzeb fizjologicznych (związanych ze snem, jedzeniem, higieną), itp.

Według danych zamieszczonych na stronach internetowych Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” ofiarami przemocy w rodzinie są najczęściej kobiety (58%) oraz dzieci do lat 13 (24%). Natomiast sprawcami przemocy są głównie mężczyźni (96%), będący często pod wpływem alkoholu.

Próbując wyjaśnić bierność osób pozostających przez wiele lat w sytuacji przemocy, można odwołać się do teorii wyuczonej bezradności. Wyuczona bezradność jest poddaniem się, zaprzestaniem działania, które wynika z przekonania, że cokolwiek się zrobi, nie będzie to miało żadnego znaczenia, gdyż zawsze znajdzie się powód do zachowań agresywnych. Wyuczona bezradność jest najczęstszym objawem u osób doświadczających przemocy. Bardzo często rozwija się na bazie życiowych doświadczeń. Wyuczona bezradność prowadzi do wielu negatywnych skutków, które mogą przejawiać się w trzech sferach:

1. Deficyty poznawcze, które polegają na ogólnym przekonaniu, iż nie ma takich sytuacji, w których możliwa jest zmiana, że w konkretnej sytuacji nic nie można zrobić i nikt nie jest w stanie pomóc;
2. Deficyty motywacyjne, które polegają na tym, że osoba zachowuje się biernie, jest zrezygnowana, nie podejmuje żadnych działań, aby zmienić swoją sytuację;
3. Deficyty emocjonalne, które objawiają się stanami apatii, lęku, depresji, uczucia zmęczenia, niekompetencji i wrogości.

Skutki wyuczonej bezradności, łagodzi stopniowe odzyskiwanie przez osobę doświadczającą przemocy kontroli nad swoją osobą i swoim życiem.

Badania wykazały, że związki, w których kobiety doświadczają przemocy fizycznej ze strony swoich partnerów, przechodzą przez trzy fazy powtarzającego się cyklu.

1. Faza narastania napięcia. W tej fazie partner jest napięty i stale poirytowany. Każdy drobiazg wywołuje jego złość, często robi awanturę, zaczyna więcej pić, przyjmować narkotyki lub inne substancje zmieniające świadomość. Może poniżać partnerkę, poprawiając swoje samopoczucie. Prowokuje kłótnie i staje się coraz bardziej niebezpieczny. Sprawia wrażenie, że nie panuje nad swoim gniewem. Kobieta stara się jakoś opanować sytuację - uspokaja go, spełnia wszystkie zachcianki, wywiązuje się ze wszystkich obowiązków. Często przeprosza sprawcę. Ciągłe zastanawia się nad tym, co może zrobić, aby poprawić mu humor, uczynić go szczęśliwym i powstrzymać przed wyrządzeniem krzywdy. Niektóre kobiety w tej fazie mają różne dolegliwości fizyczne, jak bóle żołądka, bóle głowy, bezsenność, utratę apetytu. Inne wpadają w apatię, tracą energię do życia, lub stają się niespokojne i pobudliwe nerwowo. Jest to wynik narastania napięcia, które po pewnym czasie staje się nie do zniesienia. Zdarza się, że kobieta wywołuje w końcu awanturę, żeby "mieć to już za sobą".

2. Faza gwałtownej przemocy. W tej fazie partner staje się gwałtowny. Wpada w szal i wyładowuje się. Eksplozję wywołuje zazwyczaj jakiś drobiazg, np. lekkie opóźnienie posiłku. Skutki użytej przemocy mogą być różne - podbite oko, połamane kości, obrażenia wewnętrzne, poronienie, śmierć. Kobieta stara się zrobić wszystko, żeby go uspokoić i ochronić siebie. Zazwyczaj, niezależnie od tego jak bardzo się stara, wściekłość partnera narasta coraz bardziej. Czuje się bezradna, bo ani przekonywanie sprawcy, ani bycie miłą, ani unikanie, ani bierne poddawanie się mu nie pomaga i nie łagodzi jego gniewu. Po zakończeniu wybuchu przemocy, kobieta jest w stanie szoku. Nie może uwierzyć, że to się na prawdę stało. Odczuwa wstyd i przerażenie. Jest oszołomiona. Staje się apatyczna, traci ochotę do życia, odczuwa złość i bezradność.

3. Faza miodowego miesiąca. Gdy sprawca wyładował już swoją złość i wie że posunął się za daleko nagle staje się inną osobą. Szczerze żałuje za to, co zrobił, okazuje skruchę i obiecuje, że to się nigdy nie powtórzy. Stara się znaleźć jakieś wytłumaczenie dla tego, co zrobił i przekonuje ofiarę, że to był jednorazowy, wyjątkowy incydent, który już się nigdy nie zdarzy. Sprawca okazuje ciepło i miłość. Staje się znowu podobny do tego, jaki był na początku znajomości. Przynosi kwiaty, prezenty, zachowuje się jakby przemoc nigdy nie miała miejsca.

Rozmawia z ofiarą, dzieli się swoimi przeżyciami, obiecuje, że nigdy już jej nie skrzywdzi. Dbą o ofiarę spędza z nią czas i utrzymuje bardzo satysfakcjonujące kontakty seksualne. Sprawca i ofiara zachowują się jak świeżo zakochana para. Ofiara zaczyna wierzyć w to, że partner się zmienił i że przemoc była jedynie incydentem. Czuje się kochana, myśli, że jest dla niego ważna i znowu go kocha. Spełniają się jej marzenia o cudownej miłości, odczuwa bliskość i zespolenie z partnerem. Życie we dwoje wydaje się piękne i pełne nadziei. Ale faza miodowego miesiąca przemijają i znowu rozpoczyna się faza narastania napięcia. Zatrzymuje ona ofiarę w cyklu przemocy, bo łatwo pod jej wpływem zapomnieć o koszmarze pozostałych dwóch faz. Prawdziwe zagrożenie, jakie niesie ze sobą faza miodowego miesiąca jest związane z tym, że przemoc w następnym cyklu jest zazwyczaj gwałtowniejsza.

Szukając odpowiedzi na pytanie: dlaczego ofiary nie szukają pomocy należy mieć na uwadze szereg aspektów. Najczęściej ofiary przemocy nie szukają pomocy gdyż:

- odczuwają lęk przed zemstą ze strony sprawcy (ofiara może być zastraszona przez sprawcę, który grozi jej śmiercią lub śmiercią jej najbliższych, jeśli prawda o przemocy wyjdzie na jaw),
- odczuwają wstyd i upokorzenie (ofiara może być przekonana, że przemoc dotyczy tylko jej osoby, inni zaś nie mają takich kłopotów, czuje się winna, może myśleć, że gdyby była lepsza, ataki agresji nie występowałyby, może myśleć, że nie zasługuje na żadną pomoc, ma przekonanie, że zasłużyła na swój los),
- są zależne finansowo od sprawcy (ofiara jest uzależniona od sprawcy, który jest jedynym żywicielem rodziny, może być przekonana, że nie będzie w stanie sama się utrzymywać),
- utraciły wiarę w pomoc (ofiara mogła szukać pomocy, ale okazała się ona mało skuteczna),
- nie chcą złamać tradycji kulturowo-religijnych (ofiara chce utrzymać związek nawet za cenę cierpienia, ze względu na wartości religijne lub tradycje kulturowe).

Podobnie, jak nie istnieje typowy portret ofiary przemocy, tak też trudno nakreślić portret sprawcy, zarówno jeśli chodzi o wiek, wykształcenie, status społeczny oraz cechy osobowości.

Według niektórych statystyk 95% przypadków przemoc ma związek z alkoholem. Niektóre badania wskazują, że 40% partnerów znęcających się nad rodziną to osoby uzależnione od alkoholu. Prawdopodobieństwo wystąpienia aktów przemocy w rodzinach alkoholowych jest ponad dwukrotnie większe niż w pozostałych.

Istnieją eksperci, którzy zdecydowanie odrzucają powyższą próbę porządkowania wiedzy na temat sprawców. Twierdzą, iż korzenie przemocy w małżeństwie leżą w kulturowo i społecznie ugruntowanym przekonaniu o dominacji mężczyzn nad kobietami. Sprawcy, zgodnie z tą koncepcją, wybierają świadomie przemoc. Są przekonani, że do sprawowania władzy nad kobietami wolno mężczyznom używać wszelkich form przemocy. Czują się bezkarni, gdyż z własnego doświadczenia wnioskuje, iż za przemoc wobec rodziny grożą im niewielkie konsekwencje prawne czy też społeczne.

Oczywiście, wszelkie próby zrozumienia, wytłumaczenia czynów sprawców niosą za sobą ryzyko zbytich uproszczeń, usprawiedliwień, szybkich diagnoz i cudownych rozwiązań. Niemniej jednak wydaje się, że komplementarna diagnoza sytuacji jest nieodzowna do właściwie skonstruowanego planu pomocy rodzinie uwikłanej w przemoc."

Charakterystyka zjawiska przemocy w rodzinie to nie tylko ukazanie jej przyczyn, definicji oraz form występowania, ale również wskazanie na jej główne skutki. Do najczęstszych skutków stosowania przemocy w rodzinie zaliczyć należy skutki o charakterze indywidualnym, społecznym oraz ekonomicznym.

Osoby uwikłane w przemoc, a więc ofiary przemocy oraz jej sprawcy, ponoszą skutki o charakterze indywidualnym. Osoby dorosłe doświadczające przemocy mogą ponieść śmierć w wyniku aktu przemocy lub samobójstwa będącego skutkiem przewlekłego stresu lub/i depresji, mogą doznać urazów fizycznych, trwałego kalectwa.

Skutkiem przemocy mogą być też: zaburzenia zdrowia fizycznego i psychicznego, uzależnienie od substancji psychoaktywnych, trudności w funkcjonowaniu w różnych rolach społecznych, ubóstwo, bezdomność.

W przypadku dzieci – ofiar przemocy - skutkiem może być: śmierć w wyniku aktu przemocy lub samobójstwa, trwałe kalectwo. Skutkiem mogą być też: urazy fizyczne, zaburzenia zdrowia fizycznego i psychicznego, sięganie po środki uzależniające, uzależnienie, prostytuowanie się, konflikty z prawem, przejawianie zachowań agresywnych, nieprawidłowo rozwijająca się osobowość, zaburzony proces socjalizacji, demoralizacja, trudności wychowawcze, trudności w nauce oraz problemy w życiu dorosłym.

Sprawcy przemocy mogą ponieść śmierć w wyniku zabójstwa przez ofiarę w akcie samoobrony lub samobójstwa (najczęściej po zabójstwie ofiary), mogą doznać urazów, trwałego kalectwa. Skutkiem może być też bezdomność. Najczęściej dotyczy ona osób, które opuściły zakład karny.

Przemoc w rodzinie dotyka nie tylko tych, którzy bezpośrednio jej doznają. Dzieci wychowywane w rodzinie, w której jeden z rodziców stosuje przemoc wobec drugiego rodzica, nie mają zaspokojonej podstawowej potrzeby psychologicznej, jaką jest potrzeba bezpieczeństwa. Przeżywają też wiele negatywnych uczuć: lęk, wstyd, poczucie winy. To sprawia, że często występują u nich zaburzenia emocjonalne i zaburzenia zachowania. Niektóre z nich próbują radzić sobie z negatywnymi uczuciami sięgając po środki uzależniające. Część dzieci, zwłaszcza chłopców, identyfikuje się ze sprawcą i zaczyna się zachowywać agresywnie wobec innych ludzi – zarówno rówieśników jak i dorosłych. W taki sposób krąg osób, pośrednio dotkniętych skutkami przemocy w rodzinie, rozszerza się na osoby obce. Dorośli, którzy jako dzieci doświadczyli przemocy w rodzinie, często mają trudności z funkcjonowaniem w roli rodzica, a to sprawia, że ich dzieci mogą mieć problemy. Tak więc krąg osób pośrednio dotkniętych przemocą rozszerza się też na następne pokolenia.

Przemoc w rodzinie niesie za sobą również skutki ekonomiczne. Ponosi je każdy obywatel. Skutki ekonomiczne, związane z systemowym wsparciem osób uwikłanych w przemoc, można zobrazować poprzez wskazanie instytucji bezpośrednio lub pośrednio zajmujących się problemem przemocy w rodzinie.

a) Policja – wielokrotne interwencje w domach, przyjmowanie pokrzywdzonych w komisariatach, wizyty dzielnicowych i funkcjonariuszy ds. nieletnich w miejscu zamieszkania rodzin dotkniętych przemocą, umieszczanie sprawców w policyjnych pomieszczeniach dla osób zatrzymanych, sporządzanie pism i wniosków do instytucji, m.in. w przedmiocie uzależnienia czy o wgląd w sytuację rodziny i dziecka, prowadzenie dochodzeń, izby dziecka.

b) Służba zdrowia – leczenie chorób psychosomatycznych i zaburzeń psychicznych - ambulatoryjne i szpitalne, leczenie skutków urazów doznanych w wyniku przemocy, w tym zabiegi chirurgiczne, rehabilitacja po urazach.

c) Pomoc społeczna – zasiłki celowe, poradnictwo specjalistyczne, praca socjalna, prowadzenie: placówek opiekuńczo-wychowawczych (koszty opieki i wychowania dzieci), placówek interwencyjnych dla nieletnich, zespołów opiekuńczych (całodobowa opieka i udostępnienie schronienia), mieszkań chronionych, ośrodków interwencji kryzysowej, specjalistycznych ośrodków wsparcia, hosteli dla ofiar przemocy.

d) Edukacja – zajęcia reedukacyjne i wyrównawcze, nauczanie indywidualne, klasy integracyjne, świetlice socjoterapeutyczne, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, młodzieżowe ośrodki wychowawcze i socjoterapii.

e) Zakłady karne i areszty śledcze – koszty utrzymania i resocjalizacji osób aresztowanych i skazanych..

f) Ministerstwo Sprawiedliwości – schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze.

g) Prokuratura i sąd (karny i rodzinny) – prowadzenie spraw, opłacanie kuratorów.

h) ZUS – zwolnienia lekarskie i renty.

i) Pracodawcy – gorsza wydajność pracy osób, które żyją w przewlekłym stresie, zwolnienia lekarskie.

Trudno w sposób jednoznaczny określić skalę zjawiska przemocy w rodzinie nie tylko na poziomie ogólnopolskim, ale również i lokalnym. Związane jest to przede wszystkim z wielością danych zbieranych przez różnorodne instytucje pośrednio i bezpośrednio analizujące przypadki stosowania przemocy w rodzinie, jak również przez charakter tych danych (inne są dane pochodzące z procedury niebieskiej karty, inne z sądów rejonowych czy prokuratury rejonowej). Trudność w jednoznacznym określeniu rozmiarów zjawiska związana jest również z faktem stosowania przez instytucje różnorodnych typologii i klasyfikacji agregowanych danych (podejrzenie przemocy i jej stwierdzenie, osoba skazana i uniewinniona, interwencje osobiste i telefoniczne). Co więcej wiele aktów przemocy, a w szczególności przemocy domowej nie jest w ogóle zgłaszana.

Liczba przeprowadzonych interwencji Policji – dane ogólnopolskie: Komenda Główna Policji

Lata	2005	2006	2007	2008	2009
Interwencje domowe ogółem	608.751	620.662	718.819	658.651	573.834
w tym dotyczące przemocy w rodzinie	96.773	96.099	81.403	86.455	81.415

Liczba ofiar przemocy domowej wg. procedury "Niebieskiej Karty" – dane ogólnopolskie: Komenda Główna Policji

Lata	2005	2006	2007	2008	2009
Liczba ofiar przemocy domowej ogółem	156.788	157.854	130.682	139.747	132.796
kobiety	91.374	91.032	76.162	81.985	79.811
mężczyźni	10.387	10.313	8.556	10.664	11.728
dzieci do lat 13	37.227	38.233	31.001	31.699	27.502
nieletni od 13 do 18 lat	17.800	18.276	14.963	15.399	13.755

Liczba sprawców przemocy domowej – dane ogólnopolskie: Komenda Główna Policji

Lata	2005	2006	2007	2008	2009
Liczba sprawców przemocy domowej ogółem	97.142	96.775	81.743	86.568	81.472
kobiety	4.153	4.074	3.632	3.942	3.926
mężczyźni	92.776	92.526	77.937	82.425	77.326
nieletni	213	175	170	201	220

Liczba sprawców przemocy domowej będących pod wpływem alkoholu – dane ogólnopolskie: Komenda Główna Policji

Lata	2005	2006	2007	2008	2009
Liczba sprawców przemocy domowej będących pod wpływem alkoholu ogółem	74.633	74.772	63.303	61.991	54.201
- kobiety	2.255	2.126	2.073	1.949	1.769
- mężczyźni	72.315	72.588	61.085	59.987	53.379
- nieletni	63	58	145	55	53
W tym: przewieziono do Izb Wyrzeźwień	19.521	18.536	15.875	15.434	13.062

- kobiety	657	630	481	476	482
- mężczyźni	18.848	17.889	15.405	14.951	12.569
- nieletni	16	17	7	7	11
W tym: przewiezieni do policyjnych pomieszczeń dla zatrzymanych do wytrzeźwienia	21.162	23.624	20.769	22.502	22.806
- kobiety	423	465	452	527	584
- mężczyźni	20.726	23.148	20.299	21.958	22.202
- nieletni	13	11	18	17	20

Liczba skierowanych przez policjantów informacji o ujawnionych przypadkach przemocy do różnego rodzaju instytucji i organizacji – dane ogólnopolskie: Komenda Główna Policji

Miejsce kierowania informacji	2005	2006	2007	2008	2009
ośrodki pomocy społecznej	19.973	27.249	27.370	37.172	39.269
gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych	21.789	26.237	24.624	27.837	26.426
placówki służby zdrowia	724	743	737	885	913
placówki szkolno-wychowawcze	806	915	846	919	-
organizacje pozarządowe	2.227	3.341	4.311	5.800	7.637
inne	11.646	16.250	17.033	23.524	27.331
RAZEM	57.165	74.735	74.921	96.137	101.576

Z analizy danych ilościowych jednoznacznie wynika, że w Polsce ok. 60% wszystkich osób doświadczających przemocy w rodzinie to kobiety. Drugą najliczniejszą grupą osób doświadczających przemocy w rodzinie są dzieci do lat 13 (ok. 24%) oraz osoby nieletnie między 13 a 18 rokiem życia (12-13%). Warto wskazać, że z roku na rok w Polsce obserwuje się wzrost odsetka mężczyzn, którzy stali się ofiarami przemocy w rodzinie. 95% wszystkich sprawców w Polsce to mężczyźni. Jak wskazują dane pochodzące z procedury „Niebieskiej Karty” odsetek kobiet – sprawców przemocy kształtuje się na poziomie 3%. Do zupełnej rzadkości należą sytuacje, w której sprawcą przemocy jest osoba nieletnia (0,4%), a udział procentowy nieletnich sprawców przemocy od ponad dziesięciu lat pozostaje niezmienny. Jak się okazuje 79% wszystkich sprawców przemocy w rodzinie w Polsce dokonywało aktów przemocy będąc pod wpływem napojów alkoholowych.

Na terenie miasta Rawa Mazowiecka, przy ponad siedemnastotysięcznej liczbie mieszkańców odsetek zgłoszonych zdarzeń związanych z przemocą w rodzinie nie przekracza 1%. Ofiar przemocy domowej wg. procedury "Niebieskiej Karty" w mieście Rawa Mazowiecka wg danych Komendy Powiatowej Policji odnotowano: w roku 2008 – 15, w roku 2009 – 24, w roku 2010 – 32.

Specjalistycznym wsparciem ze strony Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej objęto w 2008r 21 osób doświadczających przemocy, z którymi przeprowadzono 55 spotkań terapeutycznych. W roku 2009 taką pomoc uzyskało 15 osób i przeprowadzono 46 spotkań terapeutycznych zaś w 2010r – 14 osób, 39 spotkań terapeutycznych. Również sprawcy przemocy mogli skorzystać z pomocy psychologicznej, jednakże liczba sprawców decydujących się na podjęcie jakiegokolwiek oddziaływania terapeutycznego jest znikoma.

W 2008r w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej podjęto działania wobec 4 sprawców (7 spotkań terapeutycznych), w 2009 – wobec 3 (4 spotkania) zaś w 2010 – 1 sprawca (2 wizyty terapeutyczne).

Kluczową rolę w udzielaniu pomocy ofiarom przemocy pełni również funkcjonujące na terenie miasta Stowarzyszenie „Pogotowie Rodzinne” im Jolanty Fadeckiej realizujące zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy i pomocy ofiarom przemocy domowej. Pod nazwą tą stowarzyszenie istnieje od 20.12.2004r jednakże swą działalność może datować od 1998r. gdy powstał zespół Pogotowia Rodzinnego – Punkt Konsultacyjno – Interwencyjny dla Osób doznających Przemocy w Rodzinie i działał nieprzerwanie aż do powołania Stowarzyszenia. W ostatnich latach z pomocy tej organizacji mieszkańcy miasta korzystali ponad stukrotnie. W roku 2008 odnotowano 140 przyjęć, w roku 2009 – 138 a w 2010 – 109.

§ 1. Opis Programu

1. W celu efektywnego przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszania jej negatywnych następstw w życiu społecznym i rodzinnym tworzy się Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie, zwany dalej Programem.
2. Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Rawie Mazowieckiej określa:
 - 1) zasady działania Programu
 - 2) definiuje cel i precyzuje zadania podejmowane na rzecz realizacji założonego celu
 - 3) wskazuje instytucje, organizacje, służby i środowiska włączone do realizacji Programu
 - 4) wymienia przewidywane efekty realizacji
 - 5) określa źródła finansowania Programu

§ 2. Zasady działania

Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oparty jest na zasadach:

- 1) wzajemnej współpracy i współdziałania organów administracji publicznej organizacji pozarządowych, kościołów i związków wyznaniowych, a także innych organizacji, środowisk i osób fizycznych uprawnionych lub zobowiązanych do inicjowania i realizacji zadań związanych pośrednio lub bezpośrednio z przeciwdziałaniem występowania przemocy i jej negatywnym następstwom;
- 2) jawności działań organów administracji publicznej oraz podmiotów realizujących zadania publiczne w zakresie przeciwdziałania przemocy z poszanowaniem godności osoby;
- 3) szczególnej ochrony dzieci, z zachowaniem ich prawa do wychowywania się w rodzinie, poprzez udzielanie rodzinie szczególnego wsparcia w dążeniu do poprawy jej funkcjonowania.

§ 3. Cel i zadania

1. Celem głównym programu jest: Zwiększenie dostępności i skuteczności pomocy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie miasta Rawa Mazowiecka.
2. Na realizację Programu składają się poszczególne zadania:

ZADANIE 1 Zwiększenie wiedzy i umiejętności sprzyjających życiu bez przemocy wśród mieszkańców.

Działania:

- a) Wspieranie społecznych kampanii informacyjno-edukacyjnych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, praw człowieka oraz praw i obowiązków obywatelskich
- b) Wspieranie realizacji programów edukacyjnych, profilaktycznych dla dzieci i młodzieży, a w szczególności z zakresu pełnienia ról społecznych, wyrażania uczuć, komunikacji, asertywności, rozwiązywania problemów bez przemocy.

- c) Wspieranie realizacji programów informacyjno- edukacyjnych dla dorosłych a w szczególności z zakresu pełnienia ról społecznych, podnoszenia kompetencji wychowawczych, komunikacji, asertywności, rozwiązywania problemów bez przemocy.
- d) Wspieranie kampanii informacyjno – edukacyjnych, adresowanych do świadków przemocy.

ZADANIE 2 Zwiększenie poziomu kompetencji służb publicznych.

Działania:

- a) Umożliwianie przedstawicielom instytucji zajmujących się pomocą osobom doświadczającym przemocy podnoszenia kwalifikacji poprzez system szkoleń w tym zakresie.
- b) Powołanie zespołu interdyscyplinarnego którego zadaniem jest integrowanie i koordynowanie działań przedstawicieli różnych podmiotów oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

ZADANIE 3 Wzmocnienie sieci dostępnych form pomocy dla osób doznających przemocy i zagrożonych przemocą.

Działania:

- a) Wspieranie lub prowadzenie kampanii informacyjno – edukacyjnych dla osób doznających przemocy zachęcających do zwrócenia się o pomoc.
- b) Organizowanie lub wspieranie organizacji zajęć dla dzieci i młodzieży z zakresu uzyskiwania pomocy w sytuacji krzywdzenia.
- c) Umożliwianie osobom dotkniętych problemem przemocy korzystania z profesjonalnej pomocy medycznej, psychologicznej, duchowej, socjalnej i prawnej poprzez wspieranie działań instytucji publicznych i organizacji pozarządowych w zakresie przeciwdziałania przemocy.

ZADANIE 4 Wzmocnienie sieci dostępnych form przeciwdziałania, interwencji i działań korekcyjnych wobec sprawców przemocy.

Działania:

- a) Wspieranie kampanii informacyjno – edukacyjnych, adresowanych do sprawców przemocy.
- b) Integrowanie działań interwencyjnych przedstawicieli różnych podmiotów oraz specjalistów wobec sprawców przemocy.
- c) Umożliwianie osobom, sprawcom przemocy korzystania z profesjonalnej pomocy psychologicznej poprzez wspieranie działań instytucji publicznych i organizacji pozarządowych w zakresie przeciwdziałania przemocy.

3. Podmioty włączone do realizacji Programu:

PODMIOT	Zakres kompetencyjny
Zespół Interdyscyplinarny	-Planowanie działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy na podstawie oceny zagrożonych przemocą środowisk rodzinnych; -Podejmowanie interwencji lub planowanych działań w środowiskach związanych z przemocą. -Współudział w społecznych kampaniach informacyjno -edukacyjnych. -Podnoszenie kwalifikacji dot. rozpoznawania przemocy u dorosłych i dzieci, pomocy osobom doznającym przemocy poprzez uczestnictwo w szkoleniach.
Ośrodek Pomocy Społecznej	-Współudział w społecznych kampaniach informacyjno-edukacyjnych. -Praca socjalna w środowisku -Poradnictwo: prawne, psychologiczne i pedagogiczne -Wsparcie finansowe; -Pomoc w zapewnieniu schronienia osobom potrzebującym wsparcia; -Sporządzanie wniosków w celu skierowania osób uzależnionych na leczenia odwykowe oraz - Sporządzanie wniosków do sądu rodzinnego o wgląd w sytuację dziecka; -Podnoszenie kwalifikacji dot. rozpoznawania przemocy u dorosłych i dzieci,

	pomocy osobom doznającym przemocy poprzez uczestnictwo w szkoleniach.
Ośrodek Interwencji Kryzysowej (OIK)	-Udzielenie schronienia ofiarom przemocy -Konsultacje i porady psychologa -Pomoc w uzyskaniu specjalistycznego wsparcia (np. prawnego, socjalnego)
Poradnia uzależnień	-Współdział w społecznych kampaniach informacyjno edukacyjnych. -Konsultacje i porady dla osób doświadczających przemocy. -Podnoszenie kwalifikacji dot. rozpoznawania przemocy u dorosłych i dzieci, pomocy osobom doznającym przemocy poprzez uczestnictwo w szkoleniach.
Miejska Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	-Współdział w społecznych kampaniach informacyjno-edukacyjnych. -Konsultacje i porady dla osób doświadczających przemocy. -Kierowanie na leczenie odwykowe osób uzależnionych, uwikłanych w przemoc w rodzinie. -Podnoszenie kwalifikacji dot. rozpoznawania przemocy u dorosłych i dzieci, pomocy osobom doznającym przemocy poprzez uczestnictwo w szkoleniach.
Instytucje i organizacje pozarządowe	-Współdział w społecznych kampaniach informacyjno-edukacyjnych. -Pomoc w pisaniu wniosków, pozwów; pomoc w pisaniu odpowiedzi na pisma urzędowe; poradnictwo prawne. -Konsultacje i porady psychologa -Pomoc w uzyskaniu specjalistycznego wsparcia. -Podnoszenie kwalifikacji dot. rozpoznawania przemocy u dorosłych i dzieci, pomocy osobom doznającym przemocy poprzez uczestnictwo w szkoleniach.
Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	-Współdział w społecznych kampaniach informacyjno-edukacyjnych. -Diagnoza trudności szkolnych dzieci i młodzieży; pomoc psychologiczno-pedagogiczna dla dzieci i młodzieży oraz rodziców i nauczycieli. -Podnoszenie kwalifikacji dot. rozpoznawania przemocy u dorosłych i dzieci, pomocy osobom doznającym przemocy poprzez uczestnictwo w szkoleniach.
Przedszkola, szkoły podstawowe i gimnazjalne	-Współdział w społecznych kampaniach informacyjno-edukacyjnych. -Konsultacje i porady dla rodziców dzieci sprawiających trudności wychowawcze oraz pomoc psychologiczna i pedagogiczna dla uczniów; - Podejmowanie interwencji w przypadku stwierdzenia przemocy wobec dzieci. - Podnoszenie kwalifikacji dot. rozpoznawania przemocy u dorosłych i dzieci, pomocy osobom doznającym przemocy poprzez uczestnictwo w szkoleniach.
Policja	-Współdział w społecznych kampaniach informacyjno-edukacyjnych. -Opracowywanie i wdrażanie programów prewencyjnych. -Podejmowanie interwencji i sporządzanie dokumentacji z ich przebiegu, tzw. Niebieskiej Karty; -Wszczynianie postępowań karnych wobec sprawców przemocy; -Monitorowanie sytuacji w rodzinie przez dzielnicowych; -Sporządzanie wniosków w celu skierowania osób uzależnionych na leczenia odwykowe oraz do sądu rodzinnego o wgląd w sytuację dziecka; -Podnoszenie kwalifikacji dot. rozpoznawania przemocy u dorosłych i dzieci, pomocy osobom doznającym przemocy poprzez uczestnictwo w szkoleniach.
Prokuratura Rejonowa	-Nadzorowanie prowadzonych przez policję spraw karnych wobec sprawców przemocy. - Podnoszenie kwalifikacji dot. rozpoznawania przemocy u dorosłych i dzieci, pomocy osobom doznającym przemocy poprzez uczestnictwo w szkoleniach.
Sąd Rejonowy	-Prowadzenie spraw karnych wobec sprawców przemocy oraz spraw opiekuńczych przed sądami rodzinnymi mającymi na celu ochronę dzieci; -Nadzory kuratorskie rodzinne i dla dorosłych. -Podnoszenie kwalifikacji dot. rozpoznawania przemocy u dorosłych i dzieci, pomocy osobom doznającym przemocy poprzez uczestnictwo w szkoleniach
Placówki służby zdrowia	-Współdział w społecznych kampaniach informacyjno-edukacyjnych. - Udzielenie niezbędnej pomocy osobom dotkniętym problemem przemocy -Podejmowanie interwencji/ powiadomienia odpowiednich służb w przypadku stwierdzenia przemocy, a w szczególności wobec dzieci. -Podnoszenie kwalifikacji dot. rozpoznawania przemocy u dorosłych i dzieci, pomocy osobom doznającym przemocy poprzez uczestnictwo w szkoleniach.

§ 4. Zakładane efekty realizacji Programu

1. Zwiększenie wiedzy i wrażliwości społecznej wobec zjawiska przemocy w rodzinie.
2. Wzmocnienie sieci wsparcia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie.
3. Zwiększenie wiedzy merytorycznej przedstawicieli różnych grup zawodowych na temat diagnozowania sytuacji przemocy i podejmowania interwencji.

§ 5. Źródła finansowania Programu

Działania podejmowane w ramach realizacji Programu, związane z osiągnięciem wyznaczonych celów będą finansowane z środków budżetu gminy oraz w miarę możliwości, źródeł zewnętrznych przewidzianych w przepisach.

PRZEWODNICZĄCA
RADY MIASTA RAWA MAZOWIECKA

Grażyna Dębska
Grażyna Dębska